

V Bruseli 5. 6. 2019
COM(2019) 507 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2019

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2019

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh², a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia začala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2019 prijatím ročného prieskumu rastu 21. novembra 2018. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Írsko určila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, ktoré schválila Európska rada na zasadnutí 21. marca 2019. Rada prijala 9. apríla 2019 odporúčanie o hospodárskej politike eurozóny („odporúčanie pre eurozónu“).

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

- (2) Írsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, malo vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii zabezpečiť úplné a včasné vykonanie odporúčania pre eurozónu, ako sa zohľadňuje v odporúčaniach 1 a 3. Platí najmä, že ak sa ekonomická politika súvisiaca s investíciami bude zameriavať na osobitné oblasti a ak sa zavedú daňové opatrenia, pomôže sa tým splniť druhé odporúčanie pre eurozónu, pokiaľ ide o podporu investícií, zlepšenie verejných financií a boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu.
- (3) Správa o krajine na rok 2019³ bola pre Írsko uverejnená 27. februára 2019. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 13. júla 2018, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch, ako aj pokrok Írska pri dosahovaní jej národných cieľov stratégie Európa 2020. Bolo v nej zahrnuté aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011, ktorého výsledky boli takisto uverejnené 27. februára 2019⁴. Na základe svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že v Írsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Najmä veľký objem verejného a súkromného dlhu a čistých zahraničných záväzkov spôsobujú, že Írsko je zraniteľné voči nepriaznivým otrasom, no ukazovatele týkajúce sa zmeny týchto objemov sa naďalej zlepšujú. Objem súkromného dlhu je stále vysoký, ale hospodársky rast ho ďalej pomáha znižovať. Aktivity nadnárodných spoločností stále ovplyvňujú podnikový dlh. Dlh domácností sa zdá byť vo všeobecnosti v súlade s fundamentmi, hoci je v porovnaní s disponibilným príjmom vysoký. Predpokladá sa, že verejný dlh bude naďalej klesať, zatiaľ čo deficit sa bude približovať k rovnovážnemu stavu. Ceny obytných nehnuteľností už niekoľko rokov rýchlo rastú, ale v poslednom čase sa ich rast spomalil. Ceny obytných nehnuteľností sú do veľkej miery determinované obmedzenou ponukou, pričom neexistuje jasný dôkaz o ich nadhodnotení. Objem nesplácaných úverov síce zostáva vysoký, no došlo k jeho ďalšiemu znižovaniu aj napriek tomu, že dlhodobé nedoplatky klesajú pomalším tempom.
- (4) Írsko 17. apríla 2019 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2019 a 29. apríla 2019 svoj program stability na rok 2019. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi týmito programami sa obidva programy posudzovali súčasne.
- (5) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny boli zohľadnené v programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov (ďalej len „EŠIF“) na obdobie rokov 2014 – 2020. Ako je stanovené v článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁵, platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach k uplatňovaniu opatrení spájajúcich účinnosť EŠIF s riadnou správou hospodárskych záležitostí⁶.
- (6) Na Írsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo. Vláda vo svojom programe stability na rok 2019 očakáva, že v roku 2019 sa

³ SWD(2019) 1006 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁶ COM(2014) 494 final.

celkové saldo zlepši na úroveň 0,2 % HDP a následne sa bude ďalej postupne zlepšovať až na 1,3 % HDP v roku 2023. Na základe prepočítaného štrukturálneho salda⁷ sa strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálny deficit vo výške 0,5 % HDP, plánuje dosiahnuť do roku 2020. Podľa programu stability sa očakáva, že pomer dlhu verejnej správy k HDP v roku 2019 klesne na 61,1 % a bude sa znižovať až na 51,6 % v roku 2023. Makroekonomický scenár, na ktorom sa zakladajú uvedené rozpočtové prognózy, je realistický. Zároveň platí, že opatrenia potrebné na podporu plánovaných cieľových deficitov na obdobie od roku 2020 neboli dostatočne konkretizované.

- (7) Rada 13. júla 2018 odporučila Írsku, aby strednodobý rozpočtový cieľ dosiahlo v roku 2019. To je v súlade s maximálnou nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov⁸ o 7,0 % v roku 2019, čo zodpovedá povolenému zhoršeniu štrukturálneho salda o 0,3 % HDP. Na základe prognózy Komisie z jari 2019 sa očakáva, že Írsko v roku 2019 dosiahne odporúčanú fiškálnu úpravu.
- (8) Írsko by v roku 2020 malo dosiahnuť svoj strednodobý rozpočtový cieľ. Na základe prognózy Komisie z jari 2019 to znamená maximálnu nominálnu mieru rastu čistých primárnych verejných výdavkov vo výške 3,7 %⁹, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,7 % HDP. Predpokladá sa, že Írsko dosiahne svoj strednodobý rozpočtový cieľ. Dlh verejného sektora má podľa prognózy aj naďalej vykazovať pevnú klesajúcu tendenciu, a to nad rámec požiadaviek dlhového pravidla. Rada celkovo zastáva názor, že Írsko podľa predpokladov v rokoch 2019 a 2020 dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu. Vzhľadom na rozdiel v meraní HDP a domácej produkcie v Írsku a súvisiaci vplyv na pomer dlhu k HDP, súčasné cyklické podmienky Írska a zvýšené vonkajšie riziká by malo význam využiť všetky neočakávané zisky na ďalšie znižovanie pomeru dlhu verejnej správy.
- (9) Stav verejných financií sa ďalej zlepšoval v dôsledku solídneho rastu produkcie, no riziká spojené s volatilitou príjmov pretrvávajú a existuje priestor na zvýšenie odolnosti príjmov voči hospodárskym výkyvom a nepriaznivým otrasom. Obmedzením rozsahu a počtu daňových výdavkov a rozšírením daňového základu by sa zlepšila stabilita príjmov v podmienkach hospodárskej volatility. Hoci Írsko zvýšilo nižšiu sadzbu dane z pridanej hodnoty uplatniteľnú na činnosti cestovného ruchu, niektoré nedávne daňové opatrenia sa sústreďujú na škrtý a úľavy. Írsko má navyše ďalší potenciál zlepšiť spôsob, akým môže jeho daňový systém podporovať ciele v oblasti životného prostredia. Úsilie by sa v tejto súvislosti mohlo sústrediť na znižovanie dotácií na fosílna palivá a vyslanie silnejšieho cenového signálu investorom prijatím záväzku počas nasledujúceho desaťročia postupne zvyšovať uhlíkovú daň.

⁷ Saldo očistené od cyklických vplyvov bez jednorazových a dočasných opatrení, prepočítané útvarmi Komisie podľa spoločne dohodnutej metodiky.

⁸ Čisté primárne verejné výdavky pozostávajú z celkových verejných výdavkov bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hradených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Štátne financovaná tvorba hrubého fixného kapitálu sa rovnomerne rozloží na obdobie 4 rokov. Diskrečné opatrenia na strane príjmov alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj na strane výdavkov sú vzájomne započítané. V referenčnej hodnote pre výdavky v Írsku sa odzrkadľuje úprava s cieľom napraviť deformáciu 10-ročnej referenčnej sadzby potenciálneho rastu spôsobenú výnimočne prudkým rastom reálneho HDP v roku 2015. V súlade s prístupom, ktorý uplatnili írské orgány pri výpočtoch svojho rozpočtu na rok 2017, Komisia použila priemer potenciálnych mier rastu v rokoch 2014 a 2016.

⁹ V referenčnej hodnote pre výdavky sa takisto, ako v roku 2019, odzrkadľuje úprava s cieľom napraviť deformáciu 10-ročnej referenčnej sadzby potenciálneho rastu spôsobenú výnimočne prudkým rastom reálneho HDP v roku 2015.

- (10) Nevyhnutným predpokladom toho, aby daňové systémy boli efektívnejšie a spravodlivejšie, je boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu, ako sa to potvrdzuje v odporúčaní pre eurozónu na rok 2019. Účinky presahovania stratégií agresívneho daňového plánovania daňovníkov medzi členskými štátmi si vyžadujú koordinované kroky v oblasti vnútroštátnych politík, ktoré by doplnili legislatívu EÚ. Írsko prijalo opatrenia proti agresívnemu daňovému plánovaniu, no vysoká úroveň licenčných poplatkov a dividend ako percentuálneho podielu z HDP naznačuje, že daňové predpisy Írska využívajú spoločnosti, ktoré sa zapájajú do agresívneho daňového plánovania. Obmedzené uplatňovanie zrážkových daní z odchádzajúcich licenčných poplatkov (t. j. od rezidentov EÚ pre rezidentov tretích krajín) a dividend od spoločností so sídlom v Írsku môže v tomto prípade viesť k úplnému úniku daňových platieb, ak uvedené spoločnosti nie sú predmetom dane aj v prijímajúcej jurisdikcii.
- (11) Pretrvávajú riziká ohrozujúce dlhodobú fiškálnu udržateľnosť súvisiace s nákladmi na starnutie obyvateľstva. Výdavky na zdravotnú starostlivosť podľa očakávaní vzrastú zo 4,1 % HDP v roku 2016 na 5,1 % HDP v roku 2070, pričom vrchol dosiahnu v roku 2063 na úrovni 5,2 %. Hoci v Írsku existujú aspekty systému zdravotnej starostlivosti, ktoré fungujú dobre alebo ktoré sa zlepšili, systém je neefektívny, len ťažko uspokojuje dopyt a neposkytuje koordinovanú, integrovanú starostlivosť. V snahe zmierniť rastúce tlaky v oblasti dopytu írsku vláda schválila stratégiu vykonávania programu *Sláintecare* a zriadila úrad na jeho vykonávanie (*Sláintecare Programme Implementation Office*). Cieľom je v priebehu nasledujúcich 10 rokov komplexne zreformovať a zmodernizovať služby zdravotnej a sociálnej starostlivosti v Írsku. Plánovaná reforma predstavuje dôveryhodnú víziu toho, ako dosiahnuť všeobecnú dostupnosť a udržateľnosť systému zdravotnej starostlivosti, naplniť potreby starnúcej populácie a presunúť jadro starostlivosti do komunitných zariadení, pričom silnejší dôraz by sa kládol na prevenciu. To bude mať pravdepodobne pozitívny vplyv na znižovanie miery využívania akútnej starostlivosti, čím dôjde k zvýšeniu nákladovej efektívnosti zdravotníctva. Implementáciu však v krátkodobom horizonte ohrozujú ťažkosti v zdravotníctve týkajúce sa riešenia problematiky trhu duplicitného zdravotného poistenia a účinného riadenia vlastného rozpočtu, výkonnosti a pracovných síl. Ak sa má v dlhodobom horizonte realizovať vízia *Sláintecare*, obmedziť bude zároveň nutné aj krátkodobé náklady.
- (12) Napriek minulej snahe vlády obmedziť výdavky na verejné dôchodky sa očakáva, že celkový deficit dôchodkového systému bude v dlhodobom horizonte výrazne rásť v dôsledku toho, že dôchodkové výdavky porastú z 5 % HDP v roku 2016 na 6,6 % v roku 2070, pričom vrchol dosiahnu v roku 2053 na úrovni 7,5 %. Úplná a včasná implementácia prezentovaného dlhodobého plánu v oblasti dôchodkových reforiem má kľúčový význam pre zvýšenie fiškálnej udržateľnosti írskoho dôchodkového systému.
- (13) Pre zlepšenie produktivity a dlhodobu inkluzívneho rastu Írska je nevyhnutné zvýšiť mieru investícií do zručností, vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj do sociálnej inklúzie. Prehrievanie pracovného trhu, objavujúce sa prípady nedostatku požadovaných zručností a nesúlad medzi požadovanými a ponúkanými zručnosťami v niektorých sektoroch si budú vyžadovať úsilie, v rámci ktorého by sa oslovili nečinné skupiny potenciálnych pracovníkov a v rámci ktorého by sa investovalo do nevyužitého ľudského kapitálu. Existuje priestor na podporu zvyšovania úrovne zručností a lepšieho zosúladenia školských osnov a odborného vzdelávania s potrebami pracovného trhu. Vzhľadom na nízky percentuálny podiel pracovnej sily so základnými digitálnymi zručnosťami treba viac investovať do odbornej prípravy na

pracovisku a do zvyšovania úrovne zručností dospelých pracovníkov. Ak sa zrealizujú investície do prístupu ku kvalitnej a cenovo dostupnej starostlivosti o deti a ak sa spustí národný program starostlivosti o deti, pomôže to zvýšiť pomerne nízku mieru zamestnanosti žien. Miera účasti osôb so zdravotným postihnutím na trhu práce je jednou z najnižších v Európe. Počet osôb žijúcich v domácnostiach s nízkou intenzitou práce je naďalej jedným z najvyšších v EÚ, čo podčiarkuje potrebu realizovať integrovanejšie a cielenejšie stratégie aktivácie, ktoré by boli zamerané na túto konkrétnu skupinu obyvateľov.

- (14) Roky nízkych investícií po hospodárskej kríze sa podpisujú na nízkej dostupnosti cenovo výhodného a sociálneho bývania a primeranej infraštruktúry v oblastiach čistej dopravy a energetiky, vody a ultrarýchleho širokopásmového prístupu na internet, čo je zase prekážkou pre podnikové investície. Za posledných päť rokov navyše došlo k výraznému nárastu emisií skleníkových plynov z cestnej dopravy. Kritickým faktorom, ktorý by mohol dopomôcť k zlepšeniu ponuky bývania, zvýšeniu súkromných investícií, podpore rastu produktivity a zabezpečeniu vyváženého regionálneho hospodárskeho vývoju, by mohla byť zlepšená infraštruktúra v kombinácii s priestorovým plánovaním. Na to, aby mohli domáce spoločnosti účinne využívať digitálne technológie, a na to, aby mohol domáci sektor IKT prekvitať, sú aj naďalej nevyhnutným predpokladom konektivita pripravená na budúcnosť a dostatočné digitálne zručnosti. Významné problémy pretrvávajú v oblasti prístupu k ultrarýchlemu širokopásmovému pripojeniu, a to najmä vo vidieckych oblastiach. Pri prechode Írska smerom k nízkouhlíkovému a environmentálne odolnému hospodárstvu by krajine pomohlo viac investovať do infraštruktúry v oblasti čistej energie, čistej a verejnej dopravy a vodohospodárskych služieb, ako aj zintenzívnenie úsilia v oblasti dekarbonizácie, energetickej účinnosti, energie z obnoviteľných zdrojov a obehového hospodárstva.
- (15) Hoci by spustenie národného rozvojového plánu mohlo v konečnom dôsledku viesť k vybudovaniu dodatočnej základnej infraštruktúry, prekážkou jeho včasnej realizácie by mohla byť nízka kapacita stavebného sektora. Ďalším spôsobom, ako zvýšiť odolnosť hospodárstva voči vonkajším otrasom, by mohla byť diverzifikácia námornej dopravy a energetických prepojení s kontinentálnou Európou. Írsku sa doposiaľ nepodarilo prerušiť väzbu medzi hospodárskym rastom krajiny a nárastom emisií skleníkových plynov a látok znečisťujúcich ovzdušie. Emisie skleníkových plynov stabilne rastú, najmä v oblastiach dopravy, poľnohospodárstva, energetiky a zastavaného prostredia. Nedostatočný pokrok v tejto oblasti znamená, že pre Írsko bude náročné splniť si povinnosti voči EÚ, pričom zároveň sa zvýšia náklady na budúce opatrenia.
- (16) Pretrvávajúci nedostatok ponuky spojený s rastúcim dopytom aj naďalej vedie k zvyšovaniu cien nehnuteľností. Hoci ceny sa v roku 2017 nezdali nadhodnotené, cenová dostupnosť začína vzbudzovať obavy. Nedostatočná ponuka bývania má vplyv aj na sociálne bývanie v dôsledku nedostatočných investícií a zrealizovaných projektov v poslednom desaťročí. Hoci sa ročný dopyt odhaduje približne na 72 000 obytných jednotiek, v roku 2019 sa ich má podľa plánu dokončiť len 10 000. Ďalším 17 000 osobám má byť poskytnutá pomoc z írskoho programu príspevkov na bývanie alebo programu nájomného bývania (*Housing Assistance Payment or Rental Accommodation Scheme*), no s tým je spojené riziko, že dôjde k ďalšiemu zvýšeniu nájomného na súkromnom trhu s nájomným bývaním, kde už je ponuka aj tak dosť obmedzená. Veľký počet sociálnych domov je nedostatočne obývaný, najmä v oblasti Dublinu, čiastočne v dôsledku zastaraných dedičských postupov. Ďalším faktorom,

ktorý zhoršuje situáciu, je neprimeraná skladba druhov poskytovaného sociálneho bývania spolu s veľmi obmedzeným množstvom cenovo dostupného nájomného bývania a nájomného bývania poskytovaného za náklady. To spôsobilo, že dochádza k stabilnému nárastu počtu osôb a rodín, ktoré obývajú núdzové priestory, pričom počet bezdomovcov dosiahol vo februári 2019 nové maximum.

- (17) Na podporu výraznejšieho a odolnejšieho rastu produktivity v krajine je dôležité podporovať produktivitu domácich spoločností založenú na inováciách. Podnikové výdavky na výskum a vývoj naďalej rastú, no stále sú pod priemerom EÚ a sú vysoko koncentrované v zahraničných firmách. Existuje priestor na povzbudenie inovačnej politiky tak, aby sa lepšie podporili írské malé a stredné podniky. Hlavným nástrojom verejnej podpory na výskum a vývoj v Írsku je naďalej nepriama podpora (t. j. daňové úľavy, ktoré predstavujú 80 % celkovej verejnej podpory). Zlepšiť rozšírenie inovácií v krajine by mohli pomôcť silnejšie väzby medzi nadnárodnými spoločnosťami a domácimi firmami. Inovačný potenciál krajiny by navyše vzrástol aj vtedy, ak by dochádzalo k užšej spolupráci medzi firmami a verejnými výskumnými centrami.
- (18) Obavy naďalej vyvoláva nízka úroveň verejného výskumu a vývoja (1,05 % HDP oproti priemeru EÚ na úrovni 2 %), no nedávno prijatý program pre budúce pracovné miesta v Írsku na rok 2019 (*Future Jobs Ireland 2019*) poskytuje sľubný rámec, ktorý by mohol stimulovať inovácie a technologické zmeny a zvýšiť produktivitu malých a stredných podnikov. Jeho plná implementácia však bude závisieť od značného zvýšenia verejných výdavkov na výskum a inovácie a pretavenia nedávno prijatého programu do konkrétnych politických opatrení. Tomuto ambicióznemu programu opatrení v jeho súčasnej podobe stále chýbajú dôležité detaily a presné stanovenie dátumov implementácie. Napríklad v prípade krokov, ktoré sa majú prijať v roku 2019, neboli identifikované žiadne opatrenia na zvýšenie dostupnosti dlhodobých kapitálových investícií na podporu pôvodných domácich spoločností pri rozširovaní ich podnikania. Mix politik, ktorého cieľom je podnietiť malé a stredné podniky k tomu, aby investovali do nových technológií, je kombináciou daňových úľav a nedaňových stimulov, ktoré majú malé a stredné podniky povzbudiť k tomu, aby investovali do inovácií, no pomerný rozsah týchto opatrení stále nebol konkretizovaný. Hoci sa v stratégii uznáva význam širokopásmovej infraštruktúry pre zvyšovanie produktivity, na riešenie nedostatkov Írska v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ sa neplánujú prijať žiadne konkrétne opatrenia či merateľné ciele, pokiaľ ide o spúšťanie širokopásmových sietí pripravených na budúcnosť v súlade s cieľmi gigabitovej spoločnosti EÚ do roku 2025.
- (19) Regionálne rozdiely sú v Írsku značné a za posledné desaťročie dokonca narástli. V Írsku existujú oproti ostatným krajinám EÚ pomerne veľké regionálne hospodárske rozdiely v HDP na obyvateľa. V rozmedzí rokov 2000 až 2016 sa HDP na obyvateľa v južnom a východnom regióne zvýšil o 74 %, čo je o 63 percentuálnych bodov viac než v pohraničnom, vnútrozemskom a západnom regióne, pričom tento nárast sa po roku 2012 zrýchlil. Do roku 2016 bol HDP na obyvateľa v južnom a východnom regióne 2,6-krát vyšší než v pohraničnom, vnútrozemskom a západnom regióne. Oblasť Dublinu, kde žije 40 % obyvateľstva Írska, k rastu HDP v rokoch 2000 – 2016 prispela 62 percentuálnymi bodmi.
- (20) Regulačné prekážky brániace podnikaniu (najmä určité predpisy súvisiace s obchodným majetkom a právnymi službami) majú negatívny vplyv na vstup firiem na trh a odchod z neho, a tým aj na produktivitu pôvodných domácich írskych firiem. Problémom sú prekážky brániace vstupu na maloobchodné trhy. Írsko je jednou z piatich krajín, ktoré sa v pomyselnom rebríčku krajín s najvyšším počtom

procesných požiadaviek pri zakladaní maloobchodných prevádzok umiestnili najvyššie. Maloobchodníci musia čeliť procesným prekážkam, ktoré oddiaľujú a predražujú otváranie nových obchodov, čo môže mať negatívny vplyv na štruktúru a dynamiku trhu.

- (21) Nový zákon o regulácii právnych služieb stále nebol implementovaný, a zavádzanie právnych úprav tak stále zaznamenáva značné meškania, hoci prípravné konzultácie už prebiehajú. Neistou možnosťou tak stále ostáva povolenie priameho profesionálneho prístupu k právnym zástupcom v sporových konaniach, ako aj umožnenie právnickým osobám, aby sa stali partnermi vo všetkých druhoch právnych postupov. Na druhej strane by sa však malo predísť nadmerne zložitým pravidlám fungovania a riadenia multidisciplinárnych postupov. Najvyššou prioritou je ambiciózna implementácia otvorených reforiem. Reforma „Ambition 2.3“ v rámci programu *Future Jobs Ireland 2019* má za cieľ riešiť problémy súvisiace s nákladmi na právne služby, ale jej jediný výsledok na rok 2019 je neistý a načasovanie reformy je nejednoznačné. Meškania pri implementácii tejto reformy prispievajú k vysokým nákladom na právne služby v Írsku, čo škodí podnikom – a najmä malým a stredným podnikom – a jednotlivcom. Keďže právne služby sú dôležitým vstupným faktorom pre iné podnikateľské služby, obmedzenia v tomto sektore prispievajú k vysokým nákladom na iné služby (napr. poistenie).
- (22) Podiel nesplácaných úverov naďalej klesal a za ročné obdobie do tretieho štvrt'roku 2018 poklesol o 3,4 percentuálneho bodu na úroveň 7,8 %. Banky sú na dobrej ceste splniť stanovené ciele v oblasti znižovania tohto pomeru, k čomu prispievajú aj predaje portfólií, reštrukturalizačné úsilie a nárast cien nehnuteľností. Dlhodobé hypotekárne nedoplatky (viac než dva roky po splatnosti) sú naďalej pomerne vysoké, čo prispieva k tomu, že podiel nesplácaných úverov je nad priemerom eurozóny. Na riešenie sociálneho a hospodárskeho vplyvu riešenia problematiky nesplácaných úverov bolo navrhnutých niekoľko iniciatív a návrhov zákonov, ako napríklad návrh zákona „bez súhlasu žiadny predaj“, so zameraním aj na zraniteľné domácnosti. Register úverov bol pre spotrebiteľské úvery plne sprevádzkovaný v roku 2018 a bude zohrávať zásadnú úlohu pri posudzovaní toho, či dlžníci dokážu splácať svoje dlhy. Konkurzné konania a využívanie súdnych a mimosúdnych možností pri riešení problematiky splácania nedoplatkov sú stále obmedzené. Pretrvávajúcou výzvou, ktorá si vyžaduje nepretržité monitorovanie, je ďalšie zníženie dlhodobých hypotekárnych nedoplatkov, pričom by sa malo vychádzať z iniciatív zameraných na zraniteľné domácnosti a predísť tomu, aby sa vytvorili nenáležité prekážky pre riešenie problematiky nesplácaných úverov.
- (23) Programovanie finančných prostriedkov EÚ na roky 2021 – 2027 by mohlo pomôcť riešiť niektoré z nedostatkov identifikovaných v odporúčaniach, a to najmä v oblastiach uvedených v prílohe D k správe o krajine¹⁰. Írsku by to umožnilo využiť uvedené prostriedky v identifikovaných sektoroch čo najlepšie, pričom by sa zohľadnili regionálne rozdiely.
- (24) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2019 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Írska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2019. Zároveň posúdila program stability na rok 2019, národný program reforiem na rok 2019 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Írsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Írsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami

¹⁰ SWD(2019) 1006 final.

Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.

- (25) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2019 a zastáva názor, že Írsko podľa očakávania dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (26) Rada na základe hĺbkového preskúmania vykonaného Komisiou a na základe tohto posúdenia preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a program stability na rok 2019. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté do nižšie uvedených odporúčaní 1 až 3.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Dosiahnuť strednodobý rozpočtový cieľ v roku 2020. Využiť neočakávané zisky na urýchlenie znižovania miery zadlženosti verejnej správy. Obmedziť rozsah a počet daňových výdavkov a rozšíriť daňový základ. Nadalej odstraňovať tie prvky daňového systému, ktoré môžu uľahčovať agresívne daňové plánovanie, a sústrediť sa pri tom najmä na odchádzanie platieb do zahraničia. Riešiť očakávaný nárast výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva tak, že sa nákladovo zefektívni systém zdravotnej starostlivosti a že sa plne implementujú plány na dôchodkovú reformu.
2. Poskytovať individualizovanú aktívnu podporu pri integrácii na trh práce a uľahčiť zvyšovanie úrovne zručností, a to najmä zraniteľným skupinám a osobám žijúcim v domácnostiach s nízkou intenzitou práce. Zvýšiť dostupnosť cenovo dostupnej a kvalitnej starostlivosti o deti.
3. Zamerať hospodársku politiku v oblasti investícií na prechod na nízkouhlíkové a nízkoenergetické hospodárstvo, zníženie emisií skleníkových plynov, udržateľnú dopravu, vodohospodárstvo, digitálnu infraštruktúru a cenovo dostupné a sociálne bývanie, berúc ohľad na regionálne rozdiely. Implementovať opatrenia vrátane opatrení v rámci stratégie zameranej na budúce pracovné miesta s cieľom diverzifikovať hospodárstvo a zlepšiť produktivitu írskych firiem – najmä malých a stredných podnikov – širším využívaním priameho financovania s cieľom stimulovať výskum a inovácie a zmiernením regulačných prekážok brániacich podnikaniu.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*